

Sijajna proslava 20-letnice dr. Slovenec

V nedeljo se je vršila v Slovenskem Narodnem Domu v Clevelandu ena najlepših in pomembnih slavnosti, kar smo jih videli zadnja leta. Kdorkoli je sestavil program te slavnosti, je vedel, kaj je prav in kako mora biti, in Mr. Frank Zorich, predsednik društva "Slovenec" št. 1, je v nedeljo imenitno, dostojanstveno, pa tudi točno in z največjim uspehom vodil vso slavnost.

Dvorana je bila v ta namen posebno opremljena. Stoli so bili ob straneh, po sredini pa je bil odprt prostor za korakanje mladine. Občinstva je bila polna dvorana, gosti so prišli od blizu in daleč. S programom se je začelo točno in sicer je predsednik društva Mr. Zorich najprvo lepo pozdravil občinstvo, navzoče brate in sestre in druge. Nato je nastopil oktet pevskega društva "Lira." Slišali smo že te pevce velikokrat, toda tako pristržno lepega petja nismo še slišali od njih kot v nedeljo. Prva pesem je bila "Slovenec," tako primerna za slavnost društva "Slovenec." In takoj, ko je bila pesem odpeva, se zagrinjalo razprostrela, in na odru smo zagledali dvajset ustanovnikov društva "Slovenec" in Slovenske Dobrodelne Zveze.

Bil je krasen prizor! Može, ki so prvi položili temelj slovenskemu napredku v Clevelandu na društvenem polju, ki so prvi dvignili besedo, da je Cleveland zmožen biti sam svoj gospodar v vseh ozirih! Dasi so bili pred 20. leti ustanovniki Slovenske Dobrodelne Zveze in društva "Slovenec," pa so z gledali na odru kot mladi fantje, vsi še polni življenja in pripravljenosti delati za narod. Vstali so, narod v dvorani jih je pa delj časa burno pozdravljala.

Takoj za tem je Sadarjev orkester zaigral "Slovensko himno," nakar je Miss Albina Kostanjšek v srce segajočih besedah deklarirala krasno besedilo ustanovnikov društva in Zveze. Tako lepe, brezhibne deklamacije od tu rojene Slovenke nismo še nikdar slišali. Na take Slovenke in Slovence našega mladega naraščanja je ves narod lahko ponosen. Mr. Zorich je po deklaraciji lepo omenil pomen nastopa Miss Kostanjšek.

In Mr. Zorich je zatem podal zgodovino začetka delovanja za ustanovitev Slovenske Dobrodelne Zveze in društva Slovenec. Tako precizno in točno je orisal vse, da bi mu bili hvaležni, ako bi svoj govor spisal in bi ga ponatisnili. Med novicami manjka prostora, da bi vsaj deloma omenili. In kot v priznanje govoru je zopet oktet društva "Lira" zapel "Pozdrav."

Potem je govoril glavni predsednik Zveze, Mr. John Gornik. Komu drugemu kot njemu je bolj poznana vsa zgodovina te bratske organizacije! Govoril je, kot more govoriti človek, ki srčno čuti pomen tega, kar govori. Od navzočih je bil burno akklamiran.

Nato je predstavil Mr. Zorich dr. James Seliškara, kot prvega vrhovnega zdravnika in zagovornika Slovenske Dobrodelne Zveze. V šegavem včasih, toda največkrat resnem govoru je on na svoj način, kot zna le on, povedal, da je bil za bab'co pri Zvezi. Zavedal se je, da če hočemo kaj doseči, moramo neprestano in neumorno delovati, vsi skupaj, vsak po svojih možnostih. Povedal je marsikaj zanimivega,

kako je pravzaprav prišlo do ustanovitve Slovenske Dobrodelne Zveze. Povedal pa ni, da je on prvih tisoč članov in članic Slovenske Dobrodelne Zveze osebno preiskal in sicer brezplačno, tako da niti Zveza, niti člani niso imeli nobenih stroškov. To dejstvo so morali drugi govorniki povedati, toda dr. Seliškar je pa le povedal, da jih je tako temeljito preiskal, da je ogromna večina vseh tistih, ki so pristopili pred dvajsetimi leti, še danes pri najboljšem zdravju. Dr. Seliškar je imel v resnici pomemben, zanimiv in prijeten govor.

Za njim je govoril drugi narodni delavec na društvenem polju, tudi eden izmed ustanovnikov, Mr. John Zulich. Prav v podrobnostih nam je podal začetek gibanja za ustanovitev društva in Zveze, spominjal se je dobro, kdo in kaj je povedal, kako je prišlo do ustanovitve. Govor Mr. Zulicha je zelo ugajal.

Za njim je nastopil Mr. John Mihelich, slovenski odvetnik, naš mestni councilman, in ki je bil pred dvajsetimi leti tudi kot mladenič med ustanovitelji društva Slovenec in Slovenske Dobrodelne Zveze. Tako mirno, tako prepričevalno je govoril, tako zavedna slovenska govorica mu je prihajala iz ust, povedal nam je tako prepričevalno, kako in kaj moramo biti, da dosežemo uspeh, da ga je občinstvo ves čas z napetostjo poslušalo.

In za njim je govoril naš Mr. Ignac Smuk in Mr. Frank Čoš, ki sicer nista bila na programu, toda oba, kot ustanovnika društva, sta splošno znana in priljubljena, pa sta v kratkih besedah povedala vsak svoje mnenje na prav demokratičen način. Pri Smuku smo pogrešali cigaro, toda je vseeno dobro povedal, in prav tako tudi naš France Čoš.

No, potem pa je prišlo do prizora, katerega je vsakdo z neestrpnostjo čakal. Oktet pevskega zbora "Lira" je najprvo zapel "Pogled v nedolžno oko." Zapeli so tako lepo, da so se očete in matere mladine, zavarovane pri Slovenski Dobrodelni Zvezi, in posebno še pri društvu "Slovenec," ki je praznovalo 20-letnico, s ponosom zazrili na to slovensko, nedolžno mladino, ki je takoj zatem ob zvokih koračnice "Mladi vojaki" prikorakala v dvorano.

Najprej sta stopala slovenska fantiča, eden z ameriško, drugi s slovensko zastavo, za njima so pa v najlepšem redu korakali fantiči in dekliči, od najmlajšega do 16 let starega fanta ali dekleta. Nekaj poniglavčkov, starih komaj poldrugo leto, je tako priprosto, toda redno capljalo v spreprodu, da je bilo vsem gorko pri srcu. Dolga, dolga vrsta jih je bila. Razvrstili so se na odru, z zastavicami, v sredini pa nosilec nove mladinske zastave, s kumico, Miss Ermo Sintich in s kumom Master James Gornik. Osem krasno oblečenih deklič je nosilo košarice svežega cvetja, kot v dar zastavi.

Godba je z a i g r a l a slovesni "Star Spangled Banner." Vsa dvorana se je mahoma dvignila, ljudje so slovesno poslušali in zrlji na prizor, ko se je razvijala prva mladinska zastava pri Zvezi.

Mlada Miss Pavlina Zorich, hčerka predsednika društva, je na to na iskreno lep način deklarirala novi mladinski zastavi, za kar je žela burno aplavz. Za

Tisoče siromakov dobiva življenje od Community fonda

150 mož je dobilo delo v tovarni

Barnesville, Ohio, 17. novembra. — Tu so začeli polagati nove vodovodne cevi, in 150 ljudi je mesto na jelo za delj časa. Enako se poroča iz Yorkville, Newcomerstown, Martins Ferry, Ohio, da se je pričelo z boljšim delom. Toda — kaj je rekel Tomaž?

Oropan sodnik

Ko se je sodnik Lee Skeel v nedeljo zvečer vrnil z avtomobilom domov, je videl, kako sta dva roparja skočila pri oknu njegove hiše ven in pobegnili. Najbrž sta bila ustavljena pri svojem "delu," kajti odnešana je bila samo ena zlata ura.

Ključ

Našel se je šop ključev, ki imajo registrirano številko. Kdor jih pogreša, naj se zgleda na 1001 E. 62nd St.

njo je nastopil Mr. Frank M. Jakšič, spornik komisar Slovenske Dobrodelne Zveze, ki ima največ opraviti z mladino, in je v točnem, prepričevalnem tonu opozarjal na dobrote S. D. Zveze in prilike, ki jih ima mladina pri Zvezi. V darilo za lep govor, mu je predsednik društva "Slovenec," Mr. Zorich, podaril cigaro, katero je g. Jakšič, kot dober kadilec takoj prižgal, češ, da ne bom "faulast."

Potem so zapeli od Lire še "Na planine" in "Bratje v kolo zdaj stopimo," govorili so društveni zastopniki in zastopnice, in lepa slavnost, ki je trajala skoro tri ure, je bila zaključena. Ostala bo marsikomu v spominu, zlasti pa slovenski mladini.

Zvečer je bil banket in ples. Upamo, da se bo še kdo oglašil, ki bo tudi to prireditve podrobneje opisal. Priznati se mora, da je bilo vodstvo programa krasen uspeh.

Community Fund

Prvi dan nabiranja za Community fund se je jako povoljno obnesel. V redni fond so prispevali prvi dan \$763,054, v izvanredni fond pa \$83,050.75. Za redni fond se mora vsega skupaj nabirati \$4,650,000, za izvanredni fond pa \$750,000. Ta slednja svota je namenjena brezposelnim. 3,000 pobiralcev denarja je na delu.

Smrtna kosa

Preteklo soboto večer je umrl znani rojak Richard Stupar (Stuber) na domu svoje matere na 1263 E. 67th St. Star je bil 42 let in rojen v vasi Jama, fara Žužemberk. V Ameriko je došel, ko je bil komaj šest let star. Bil je član unije livarjev. Zapušča ženo Gertrude in šest otrok, Richard, Gertrude, Mary, Lillian, George in Terezijo. Tu zapušča tudi mater Antonijo, ki je poznana pod imenom Stuber, dasi se po drugem možu piše Zobece. Zapušča tudi dve sestri Mary Stuber in Mrs. Nettie Vehovec, ki je soproga Mr. Anton Vehovec, poznanega nam rojaka, ki je kandidiral za mestno zbornico v 4. distriktu. Zapušča tudi brata Vida. Pogreb se vrši v soboto zjutraj pod vodstvom Jos. Zele in Sinovi. Prizadetim naše iskreno sožalje, ranjki pa naj bo ohranjen blag spomin.

Avto korporacija kliče ljudi na delo

Detroit, Mich., 17. novembra. — Pontiac avto korporacija in Hudson Motor Co., pokličeta v nekaj dnevih 4000 svojih delavcev na delo. Prva kompanija bo zaposljila 3000 delavcev, druga jih pa pokliče 1000 zopet na delo. Pri Hudson Motor Co., so že začeli z delom, dočim začnejo pri Pontiac v kratkem času. Samo stari uslužbenci dobijo delo.

Smrt rojakinje

V ponedeljek večer je preminula Mary Intihar, roj. Baraga, stanujoča na 1056 E. 69th St. Stara je bila 32 let. Tu zapušča soproga, sina Viktorja in eno sestro. Doma je bila iz vasi Zavrnh, fara sv. Trojica na Notranjskem, kjer zapušča očeta, dve sestri in enega brata. V Clevelandu je bivala 10 let. Bila je članica dr. Carniola št. 493 in društva Novi Dom št. 7 S. D. Z. Pogreb se vrši v soboto zjutraj pod vodstvom Jos. Zele in Sinovi. Prizadetim naše iskreno sožalje, ranjki pa naj bo ohranjen blag spomin.

Vest iz domovine

Frank Zagore, 712 E. 162nd St., je prejel iz domovine žalostno vest, da mu je v Gornji Stari vasi umrla mati v visoki starosti 76 let. Ranjka ima v Ameriki tri sinove, izmed katerih se Frank nahaja v Clevelandu, John in Martin pa v Detroitu, Mich. France, ki je pred par leti obiskal rodno grudo, se v par tednih najbrže za stalno zopet poda tja, da prevzame v oskrbo posestvo, in da zopet vidi očeta, ki je že nad 86 let star. Iskreno sožalje preostalim sorodnikom.

Glasovi Ogrina

Uradno štetje je dognalo, da je dobil naš slovenski kandidat za državno zbornico, Mr. Jos. J. Ogrin 90,571 glasov.

Dva ubita, 60 ranjenih pri volitvah

Varšava, 17. novembra. — Včeraj so se vršile po vsej poljski republikli volitve za parlament, in volivna vojna je bila zelo huda. Najmanj dve osebi sta bili ubiti, in več kot šestdeset ranjenec so odnesli z bojišča. V splošnem je zmagala z veliko večino stranka, ki podpira sedanjega diktatorja poljske republike, maršala Pilsudskega.

Sveda so se volitve vršile pod vladnim in vojaškim pritiskom, in ljudem v mnogih slučajih ni bilo mogoče svobodno izjaviti svojega mnenja glede kandidatov. Toda trajalo bo še par dni, predno bodo znani rezultati volitev.

Kot je mogoče dognati iz prvih volivnih poročil, bo imel stari diktator poljske republike, Pilsudski, v novem parlamentu dvotretinsko večino. Vseh po-

slancev je 444, in je torej videti, da ima Pilsudski v parlamentu najmanj 296 glasov izmed 444 glasov.

Ob istem času se poroča, da imajo Nemci v novem parlamentu pet glasov, židje 3, komunisti dva, socialisti enega, centralni radikaleci pa 9. Zanimivo pri tem je, da so socialisti v razkolu glede Pilsudskega. Dočim stranka "revolucionarnih socialistov" podpira maršala, pa mu nasprotuje prava socialistična stranka.

Tekom volitve je prišlo do krvavih bojev po vseh večjih, pa tudi manjših mestih.

Nad en tisoč oseb je bilo v raznih mestih aretiranih, dočim sta bili dve osebi ubiti, 60 težko ranjenih in stotine oseb je došlo manjše poškodbe.

Ford gradi nove tovarne v Mehiki

Mexico City, 17. novembra. Fordova kompanija naznanja, da bo v decembru začela z gradnjo nove tovarne v glavnem mestu Mehike. Nova tovarna bo lahko izdelala sto avtomobilov na dan. Ford je republikanec in za visok tarif, zato pa gradi tovarne izven Zedinjenih držav, da tako oropa ameriške delavce zaslužka. In to je eden izmed vzrokov, zakaj je Lil senator McCulloch v Ohio poražen.

Vest iz domovine

Mr. Jakob Lenarčič je dobil iz domovine vest, da mu je v Bevkah pri Vrhniki dne 27. oktobra umrla mati Marija Lenarčič, stara 81 let. Tu zapušča sina Franka in Jakoba, v Texasu sina Luka, v Mineral, Kans., hčer Marijo Marolt, v stari domovini pa sina Johna. Preostalim naše iskreno sožalje.

Če ne zlepa, pa zgrda

George Bender je bil poražen pri volitvah od ljudi za kongresmana. Toda ker ima v Maurice Maschketu dobrega prijatelja, bo Maurice prisilil mestno zbornico, da preskrbi dobro posteljo za Benderja — imenovali ga bodo najbrže oskrbnikom novega mestnega stadiona.

Bo postal sodnik?

Kot se čuje, namerava governer Cooper imenovati župana John D. Marshalla za Common Pleas sodnijo, ko se v petek umakne sedanji sodnik Weygandt, ki postane apelatni sodnik. Ako se to zgodi, bo treba voliti novega councilmana v IV. okraju in novega načelnika mestne zbornice.

Manj vlakov

N. Y. Central železnica naznanja, da je opustila pet vlakov, ki so doslej vozili med Toledo, Cleveland in Buffalo. Vozni red drugih vlakov se bo spremenil. Vlaki so opuščeni, ker ni dovolj potnikov.

Mr. Potokar doma

Iz konvencije izdelovalcev mehke pijače, ki se je vršila v Milwaukee, se je vrnil v petek večer Mr. John Potokar, ki je bil navzoč kot delegat. Povedal nam je, da je Milwaukee "prav odprto mesto."

Prezvel trgovino

Mr. Frank Centa, slovenski trgovec, naznanja, da je prevzel večer Mr. Fran žuglja trgovino z grocerijo na 1115 Norwood Rd. Rojakom se toplo priporoča za stalen obisk.

* V Nemčiji so znižali ceno kruhu za dva peniga pri funtu.

Ogromni nemški zrakov se ponesrečil

Bordeaux, Francija, 15. novembra. Ogromni nemški zrakov DO-X tiči danes na morskem površini, potem ko je bil primoran se spustiti navzdol. Nahajal se je na voznji iz Anglije proti jugu in hotel prepljuti ocean na potu proti Ameriki. V bližini francoskega obrežja so se pokvarili štirje motorji in zrakov je moral brzino zmanjšati, in ker so se pojavili še drugi neuredi, se je moral DO-X spustiti navzdol. DO-X ima dvanjast motorjev. Na krovu je 24 oseb.

V stavbinski industriji 900,000 brez dela

Washington, 15. novembra. Arthur Woods, predsednik Hooverjeve komisije, ki naj pobija brezposelnost, računa, da je samo v stavbinski in avtomobilski industriji 900,000 nezaposlenih delavcev. Napram prejšnjemu letu se je v Ameriki letos zgradilo za \$1,500,000,000 manj avtomobilov in poslopij, poleg tega so se pa tudi delavske plače precej znižale.

Devet pogrebcev je bilo ubitih

Richmond, Va., 17. novembra. — Devet oseb je bilo ubitih na Dewitt železniškem križišču, ko je bil avtomobil, v katerem so se peljali, zadet od brzovlaka. Štirje odrasli in štirje otroci skupaj z voznikom avtomobila so se vračali domov od pogreba njih sorodnika, ko jih je zadel nesreča.

V Montani sneg ovira ves promet

Kalispel, Mont., 15. novembra. V tej okolici je zapadlo veliko snega, da je ves promet oviran. Nad 50 avtomobilov je obtičalo v snežnih zametih in se ne morejo nikamor ganiti.

Konferenca brezposelnosti

Da se našim Amerikancem, ki imajo odločilno besedo, nič ne mudi glede brezposelnosti, je dokaz, da so sklicali konferenco glede odprave brezposelnosti na dan — 29. decembra. Konferenca se bo vršila v Clevelandu.

Leno darilo

Društvo sv. Janeza Krstnika, št. 137 J. S. K. J je sklenilo pri svoji seji, da daruje \$500.00 za novo cerkev sv. Vida. Pač velikodušen dar!

Pogreb Mary Koprivnik

Pogreb Mary Koprivnik, ne Koprivec, se bo vršil v četrtek ob pol devetih zjutraj iz hiše Martin Kozar, 981 E. 67th St.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina, 8117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 271. Tue. Nov. 18th, 1930.

Ali je Hoover pošten?

Večkrat se sliši, da je predsednik Hoover pošten in lojalen napram ljudem. Toda dokazov o tem ni, dasi osebnost lahko verjamemo, da je pošten. Kaj se pa za časa njegove administracije godi z ameriškim narodom, to ni pošteno, niti lojalno.

Na drugi strani pa se dolgi republikanske politikarje izven Hooverja, da so povzročili nesrečni politični položaj v Ameriki. Kdo ve! Hoover jih do danes še ni obsodil. Dejstvo je le to, da takoj ko je republikanec Hoover postal predsednik Zedinjenih držav, da so se časi začeli obračati, da se je milijonom delavcev iztrgal zaslužek od zob.

Hoover je imel pač smolo, in menda mu ne smemo očitati, da ni pošten. Toda pošten ni bil v tem oziru, da je kot kandidat, tekom predsedniške kampanje obljubljal najboljše čase, ako narod njega izvoli. In čim se je vsedel na predsedniški stol, je zgubil narod svoj zaslužek.

Splošno se govori, da Hoover nima najmanjše prilike, da bi v letu 1932 bil ponovno izvoljen predsednikom. Mogoče pa. Ako hoče biti ponoven kandidat, se ga republikanska stranka ne more otresti, ker bi sicer nastal tak spor, kot je nastal, ko je Taft kandidiral zaeno z Rooseveltom. Nastal je razkol v stranki, in oba sta pogorela, pa je bil izvoljen demokrat Woodrow Wilson, ki je bil tako dober predsednik, da ga je narod še enkrat izvolil.

Medtem pa Hoover molči. In sicer molči v drugih trenutkih, kot je molčal bivši predsednik Calvin Coolidge, ki je sploh vselej molčal. Hoover včasih preseneti svoje nasprotnike, in včasih tudi svoje prijatelje. Gre pa naredi nekaj, o čemur se prej ni mislilo, in tudi sedaj ima Hoover menda nekaj skrivnega za rokavom, kar pa ne more biti dosti vredno, kajti Hooverjeva politika in administracija je dobila strašen udarec pri zadnjih volitvah.

In o tem udarcu sedaj Hoover premišljuje. Premišljuje, ali si ga je sam zaslužil po svojih napačnih idejah, ali so mu ga pri zadnjih volitvah republikanske stranke, ki ga imajo precej na vrvi. Pred dvema letoma je bil z večino izvoljen kot predsednik Zedinjenih držav, danes mu pa država za državo prinaša silen poraz. Hoover misli in misli, pa se ni še odločil.

Marsikaj se lahko še pripeti v dveh letih, predno dobimo predsedniške volitve. Hoover je doslej preveč verjel Grundijem in Mellonom, zlasti pa Anti-saloonski ligi, ki ga je vodila za nos. In Hoover je parkrat pokazal, da se noče otresti zapeljivcev, pa je dvomljivo, da bi to naredil tudi sedaj.

Do danes sploh še nihče ne ve, ali želi Hoover še en predsedniški termin. Vsi predsedniki bi bili po prvem terminu najraje še enkrat izvoljeni. Toda ako bi danes imeli predsedniške volitve, je gotovo, da Hoover niti najmanjše prilike nima biti izvoljen.

In če Hoover želi svoj drugi predsedniški termin, tedaj se nahaja danes na napačni poti, da ga doseže. Tako kot Hoover vodi predsedniški urad se naroda ne more pridobiti. Hoover sam dobro ve, da je naredil velike napake. To so mu jasno pokazale volitve prvi tork v novembru v Zedinjenih državah, in sedaj premišljuje, kaj bi naredil.

Hoover je naredil tekom svojega uradovanja dve napaki: poslušal je politične bose, ki niso videli, da prihaja brezposelnost, in držal se je dosledno prohibicionistov, dasi je videl, da se ameriški narod odvrča od njih.

Največjo napako je pa naredil, ko je sledil velikemu kapitalu in republikanskim bosom, ki stoje za velekapitalom in je podpisal novo tarifno postavo, ki je tako silno udarila ameriški narod.

Ako se bo Hoover znal izviti iz naročja plenaželnih interesov, ki ga obdajajo, ako bo znal oblažiti brezposelnost, zavreči tarifno postavo in pognati fanatike od Anti-saloonske lige v ozadje in biti pošten v vseh ozirih, tedaj ima mogoče zopet priliko do predsedniške nominacije. Izvoljen pa vseeno ne bo več. Usoda politike bo predsedniški urad v letu 1932 podarila drugemu sinu ameriške republike.

D O P I S I

Cleveland (Collinwood), O. — Tako smo hiteli jesti, da bi se bili kmalu zmotili in nesli za ušesa, ker smo se bali, da nas ne bi slovenski radio program zasačil ravno pri jedi. In to ravno zato, ker je ura radio programa preveč rana. Za nas, ki imamo radio doma, je že, a za naše prijatelje, ki jih imajo in bi radi prišli poslušati, je pa prezgodaj. Naj bo že kakor hoče, reči pa moram, da je bil prvi slovenski radio program izvrsten. Sreče se mi je topilo od miline glasov Mrs. Welf in Miss Udovich; poslušala bi jih kar cel dan. Upam in želim, da bi to ne bil njih zad-

selja. Ravno pred slovenskim radio programom smo dobili po telefonu klic od neke ameriške družine, ki nas je vprašala, kdaj se začne slovenska ura, ker se mnogo Amerikancev zanima za naš slovenski radio program. Obilo uspeha slovenskemu radio programu ter Ameriški Domovini želi in pozdravlja vse cenjene čitatelje,

Mrs. Louis Oswald.

Cleveland, O. — Prosim Vas, če bi priobčili nekaj vrstic o prvem slovenskem radio programu. Ko se je ura približala času za začetek programa, smo se zbrali okrog radio aparata, kakor otro-

K IZJAVI RAZKOLNIŠKE SKUPINE "ZARJE"

V živo (?) zadeti izjavi v E. z dne 15. novembra na pismo, katerega je obrambni odbor klubov "Zarje" razposlal na gotovo društvo za pomoč, čitamo med drugim tudi to:

"... Tako se je stvar takrat pomirila in ostalo bi bilo vse po starem, da ni zastopnik "Zarje" na izredni del. seji šel preko naročil, ki so mu bila dana na ravno isti seji. Vsesledno sprejetega predloga, katerega si je postavil V. Grill za zaupnico, temu sedaj pravijo "preko naročil." Ker se resnica še vedno zanikuje in ker želim, da se ta stvar izčisti, bom citiral še enkrat tisti del zapisnika, ki se nanaša na sejo "Zarje" meseca aprila, ko se je volilo zastopnika za izredno delniško sejo S. N. Doma. Glasi se:

K besedi se oglasi brat V. Grill, rekoč, da je treba dati zastopniku navodila, kakšno stališče naj zavzame z ozirom na delovanje direktorija, kajti ta konferenca ima izreči zaupnico ali nezaupnico. Stavi predlog, da izreče "Zarja" direktoriju zaupnico. "K temu se takoj oglasi brat L. Poljšak ter pravi, da je on proti zaupnici, ker se je sedanj sistem uprave izpremenil šele po protestu družtev. Sledila je kratka debata, koncem katere je bil sprejet sklep, da zagovarja zastopnik na konferenci današnji sistem uprave.

Gori omenjeni del zapisnika je pisala Mrs. Ivanush, ena glav-

KAKO JE V DOMOVINI

Ker me prijatelji in znanci čisto sprašujejo, kako je v domovini in bi zelo preveč časa, da bi vsakemu posebej razkladal položaj onostran, sem se nameril, da bom v tej obliki napisal vse, kako je danes v stari domovini.

Državne zadeve. Ko so padli strelji v parlamentu, smo vsi nestrpno pričakovali velike reforme in res — parlament je bil razpuščen. Kralj je prevzel krmilo in vestno krmari še danes.

Kako je zdaj? Kakor obrneš. Korupcija je prenehala, ki je bila doseglja že rekord, a v drugih ozirih se je pa nekoliko izpremenilo. Delavstvo.

Delavci so po dolgi borbi, ki so jo bojevali dolgo časa, naposled vendar prišli do svoje zbornice in stem vsaj nekoliko ojačili in učvrstili svoj položaj, kajti v slogi je moč.

Sezidali so si lepo palačo, kamor hodijo eden drugega bodrit in tolažit. Tare jih brezposelnost kot povsod. Žali jih zavest, da dobiyo samo to, kar drugim od mize pade.

Kmetijstvo. Kmet je v krizi, kot menda še nikoli poprej. Kakor izgleda, jo bo prestal samo oni kmet, ki ima poraščene gozdove, kar tudi pridno sekajo in prodajajo. A taki gozdovi bodo kmalu goli.

Zakaj je kmet prišel v tako krizo? O tem bi moral bolj obširno pisati, a na kratko povedano: prevelika diferenca v tržni ceni. Cene kmečkih pridelkov so padle, dočim so proizvođi, kakor špicerija, manufaktura itd., ki jih rabi kmet, ostali na isti višini kot po vojni. Dalje velika

ci okrog svoje matere ter smo nestrpno pričakovali, kdaj se oglasi slovenski glas po radiu. In res, ko je bila ura natančno 12.15, se je najprej oglašil Mr. J. J. Grdina, takoj zatem pa Mr. Frank Lausche, ki nam je v slovenskem in angleškem jeziku povedal nekaj prisrčnih besed. Takoj nato se je oglašil orkester, ki nam je zaigral nekaj lepih komadov pod vodstvom dr. Wm. J. Lauscheta. Najbolj se nam je dopadlo solo petje od Miss Mary Udovich, ko je zapela: Po temnem gozdu lovec hodi. . . Želimo, da bi nam še kdaj zapeli to lepo pesmico.

Mr. in Mrs. Jos. Susnik.

nih faktorjev v razkolu te kulturne ustanove, sestra g. V. Grilla, urednika dnevnika za nazadovanje in razdor, Enakopravnosti, vodje slovenskih republikancev itd. (Ako bi ga jaz pisal, bi me Vatro, ki je obenem advokat, morda potom sodnije tožil za poneverbo). Ali nisem v tem smislu zastopal zbor na konferenci S. N. Doma?

V ravno isti izdaji trdijo, da je Vatro miril razburjene duhove v Zarji in baš njemu se imajo socialisti zahvaliti, da so jo obdržali v svojih rokah. Kdo je poskusil narediti razdor pri Zarji leta 1927 ob času tiste Gardenove dekadence? Ni li bil Vatro tisti, ki se je posluževal otročje taktike in se znašal nad "Zarjo," kot da se mu je delala krivica od strani zbora "Zarje." V resnici je bila pa le polemika med Gardenom v Proletarcu in Enakopravnosti. Ali niso bili takrat naši pevci in socialisti, ki so tudi danes lojalni originalni "Zarji," ki so takrat prepredili razdor? In v prejšnjih nespo-rumih pri "Zarji," ali niso bili ravno ti "Zarjini" pionirji, ki so stali zvesto ob strani ter obdržali balanco in hrbenico zbora?

Kedaj so ti zvesti pevci in soc. zanemarjali svoje dete in ga zapustili?

Na svidenje v teh lepih kratkih dnevih.

J. Franceskin.

bremena, ki jih jim nalaga oblast. Vse to in še marsikaj podrobnosti peljeje slovenskega kmeta v dolgove.

Kmečka mladina beži v mesta kot podgane iz ladje pred potopom. Oblasti razmotrivajo in rešujejo vprašanje, zakaj to, a na pravo struno še niso udarili. Dalje razne smernice, kako gospodariti, kako globoko orati, a vse to ni, ki bi kmeta rešilo.

Kmetje so razcepljeni, treba bi jim bilo kmečke zbornice — a oblast pravi, da slovenski kmet ni še zrel za to.

Prosveta.

Po deželi je bilo že prav živahno prosvetno življenje. Prišel je zakon, da se imajo vsa politična društva raziti, stem je tudi prosveta dobila udarec, dasi prosvetna društva niso razpuščena, kljub temu prosveta trpi, kajti pretežna večina Orlovskih društev je imela samo odsek, ki so ga zvali "Izobraževalni odsek" in stem, ko je Orel razpuščen, je zavladalo mrtvilo za vse odseke, tako da ni zdaj več toliko prireditev, iger in družabnih večerov kot poprej.

Da so bili kmečki fantje že visoko naobraženi, naj omenim samo to, da so dramski odseki igrali že najboljše komade, kakor "Zenitev," "Prababici," kakor tudi Hamleta so se že lotili in ga igrali z najboljšim uspehom. Semintja in a j o izobraževalna društva tudi radio aparate.

Tu sem na kratko opisal, kako je v domovini. Ako koga še kaj zanima, bom radevolje pojasnil vse — kar oglašil naj se.

Louis Seme, 4626 W. 226th St. Cleveland, O

Vesti iz domovine

Nesreča na lovu. V ljubljansko bolnico so pripeljali Alojzija Perka, po domače Kovača, iz globokega pri Zagradcu. Mož je bil po neprevidnosti na lovu nevarno obstreljen in so mu šibre prodrle v prsa in trebuh.

Smrt pod vozom. Te dni je vozil posestnik Mlakarj, star 26 let, iz Sesterž pri Ptujski gori, s parom konj steljo. Imel je dokaj visoko naložen voz, ceste pa so tam v slabem stanju. Hodil je poleg voza, ki se je nenadoma zagugal in pokopal pod seboj nesrečnega mladeniča, ki je obležal na kraju nesreče mrtev.

Božjastnica se opekla. Huda nesreča se je prigodila na Primskovem, kjer je 53-letna, božjastni podvržena posestnikova žena Uršula Marnova med napa-

ANALFABETIZEM NA SVETU

Vsako leto izda "Bureau of Education" poročilo o nepismenosti. V zadnjih 50 letih se je v Zedinjenih državah zmanjšala nepismenost za 14 odstotkov. Leta 1870 je bilo še 20 odstotkov ljudi nepismenih, leta 1920 pa samo še 6 odstotkov. V nekaterih manjših evropskih državah, ki so bile dolgo nezavisne, ni skoraj nobenega analfabeta, na primer v Danski, Švedski in Norveški.

Pri treh velikih narodnih, Kitajcih, Rusih in Turkih, ki imajo skupno nad 500 milijonov prebivalcev, so vlade medavno uvedle brezplačen pouk. Kitajski pokret gre za tem, da izgine klasični kitajski jezik in da se uvede "Pej-hua" kot književni jezik. Če se bo sedaj tristo milijonov Kitajcev naučili čitati, se bo nepismenost na vsem svetu zmanjšala za tretjino. Na Japonskem hodi v šolo sedaj 99 odstotkov otrok, dočim jih je hodilo v pričetku tega stoletja le 31 odstotkov.

Na Filipinih in v Porto Ricu je bilo pred letom 1900 ljudi, ki so znali brati in pisati, silno malo. Leta 1900 pa je Unija to za-devo vzela energično v roke in kmalu znižala nepismenost na 30 odstotkov.

PAPAGAJ KOT PRIČA

Mnogo je na svetu ljudi, ki iz različnih vzrokov ne marajo pa-

pagajev. Med te bo brez dvoma spadal tudi praški gostilničar Prancek, ki pa ima res tudi dovolj povoda za to. Prancek je lastnik velikega stanovanja, katerega pa je, ker je sam neporočen, oddal raznim najemnikom. Oddal je eno sobo tudi neki starejši dami, ki je dve leti stanovala pri njem. Nekega dne pa je prišlo pri računih za elektriko do razlik, pri katerih se čuti Prancek oškodovanega. Zato je svojo najemnico postavil pred vrata. Zadeva se je nadaljevala pred sodiščem. Tožiteljica je trdila, da jo je Prancek ne samo ogoljufal pri dotičnem računu, ampak ji je tudi vzel njene papagaja kot zastavnino.

"Papagaj je moj," se je branil obtožene. "Kupil sem ga od nje že pred letom dni." Tožiteljica je že hotela skočiti vanj, komaj so jo odvrnili od tega. Sodnik je odločil, naj prinesejo papagaja kot pričó. Prinesli so ga v kletki. Sedaj je sodnik dejal dami, naj stopi h kletki in jo odpre. Dama je to storila in papagaj ji je takoj skočil na prst in zakričal: "Dobro jutro, mama, dobro jutro!" Nato je pa ukazal sodnik isto še Pranceku. Ta se je res približal kletki, toda čim ga je papagaj opazil, je začel divje frfotati s perotmi in letati po kletki. Stara dama je jokala, sodnik se je smejal, gostilničar Prancek pa je škrtal z zobmi in klet. Prava lastnica papagaja je tako dobila tožbo, papagaji pa so si s tem pridobili enega sovražnika več.

Če verjamete, al' pa ne...

V nedeljo smo bili pri "Slovenčevih slavnosti v "Narodnem domu," kot je rekel Lojze Jerkič. Popoldanski program je bil lep in izvrstno izpeljan. Nace Smuk je bil ginjen in je rekel, da je zamudil šest mesecev, da ni bil ustanovnik. Na odru so sedeli ustanovniki, sami fejš fantje in je neka ženska rekla, da se jih kar nagledati ne more.

Frank Jakšič je prestopil k mladinskemu oddelku in je tako hitel s svojim spičem na oder, da je pozabil v stranski sobi pol cigare. Lira nam je zapela nekaj lepih pesmic in je bilo orajt. Zvečer smo pa "mi' peli' spodaj. Največkrat smo ponavljali tisto: "Še štir' leta jo bom čakal, jo bom..."

Pohvalil sem kuharice, nekaj radi tega, ker so napravile res okusno večerjo, nekaj pa radi tega, da ne bodo rekla, da jim samó zabavljam. Vse je bilo praznično razpoloženo in veselo.

So že zopet padle po meni, ženske. In čisto po nedolžnem, kakor vselej. Veste, kaj pravijo sedaj? Zdej se lementajo, da sem jaz skomandiral tisto uro za slovenski radio program in sicer nalašč tako zgodaj, samo da morajo ženske potem posodo pomivati, ko se je že vse strdilo in prišlo kastrov in piskrov. Sur, vse Jaka, vse Jaka! Pa naj napravijo tako, kot sem jaz. Točno ob 12:15 mi je Johana postavila tisto župo na mizo, radio program se je pričel, jaz pa po župi in se tako ni slišalo, kako sem župo srebalo. Pa sem se samo enkrat zmotil in sicer takrat, ko je Bilček posebno udaril po klavirju, me je privzdignilo, da sem še jaz dajal tak z žlico in sem mahnil po krožniku, da se je potem Johana vse popoldne kregala, češ, da nimam manire in razlival župo no novem namiznem prtu.

Vprašal sem radio klub, če bi mogli napraviti tako, da bi dobili našo uro enkrat po polnoči. Tako bi bilo primerno za marjašarje, ki lazijo ob takem času domov. To bi bil en lep sprejem za marjašarja za spremembo, da bi ne bilo vedno tistega sitnega pregovarjanja. Bom že sporočil, kako bo s to stvarjo.

Ne vem, kje sem tole pobral, ampak resnična pa je: Slovenski farmer je dobil mladega fanta iz mesta, da bi mu delal na farmi. Bilo je na zimo in fant naj bi krmil živino in sekal drva. Takoj drugo jutro, ko pride fant na farme, mu farmer ukaže, naj gre v hlev in okomata konja. V hlevu je bila tema in fant stopi pomotoma h kravi mesto h konju in ji skuša nataktni komat čez rogove. Farmer je postal nestrpen, ker ni bilo tako dolgo fanta iz hleva, pa zakliče: "Brž, brž!"

"Saj bi," je potožil fant, "a ne morem spraviti komata konju čez ušesa, ker so mu ušesa zmrznila."

Janez sreča Janeza na cesti in mu reče: "Kaj je res, da se ti je družina pomnožila?" "Res, za dva." "Dvojčka? Čestitam!" "O ne, samo za enega fantička in za taščo."

Stražnik: "Zakaj ste ukradli kolo na pokopališču?" Tat: "Eh, mislil sem, da je njegov lastnik tam pokopan in da ga ne bo več rabil."

Uradnik na banki: "Prosil bi za povišanje plače in sicer iz dveh vzrokov." Ravnatelj: "In kakšna sta tista dva vzroka?" Uradnik: "Dvojčka."

Prizor iz opere "Gorenjski slavček," ki jo uprizori pevski zbor "Zarja" v nedeljo 23. novembra v S. N. Domu na St. Clair Ave. Na sliki sta Mrs. Antonette Simcich in Mr. Louis Belle, naši dve izborni pevski moči, ki nastopita v tej operi.

DVA TEDNA V KANADSKIH GOZDOVIH

Piše JAKA DEBEVEC

Zvil sem torej svoje perilo skupaj, vzela kos mila, ki smo ga rabili za umivanje naših lepih obrazov in se napotim okrog ovinka do bližnjega malega jezera. Vedel sem, da ne bo žive duše okrog in da tako ne bo nobene gledališke kritike o mojem pranju. Našel sem debelo bukovno debla, napol trohnelo, katerega polovica je ležala v vodi. To bo moj perivnik in ob tega bom praskal s rjače, da spravim iz njih krvavi pot, ki sem ga potil deset dni po teh gozdovih. Dobro sem vedel, da se mi ne bo prijelo, če najprvo ne zmocim perila, pa sem vse skupaj zmetal v vodo, ki ni bila globoka pri kraju. Seve, tudi meni bi bil prišel prav škaf, da bi ga postavil v vodo in stopil notri, da bi tako prišel do globokije vode, pa če ga nimaš, ga nimaš. Tako sem moral stati na bregu in se sklanjati k vodi in močiti perilo, kar ni bilo posebno lahko, ker mi je delal napotje "front porch," ki je ravno tolik, da si z veliko mujo obujem vsako jutro čevlje.

Tukaj sem šele videl, kako je našim ženskam v Ameriki lušno, ker ima skoro vsaka pralni stroj in ovijalnik in jim ni treba hoditi prat k potokom in jezerom. Pa se še kregajo! Vzel sem iz vode prvo srajco, jo položil na hlood in jo dobro namazal z milom, zunaj in znotraj. Potem sem pa začel s srajco udrihati po hloodu, da je kar lubje proč letelo. Ko sem mislil, da sem srajco dobro premlatil, sem jo zopet vtaknil v vodo in nato ožel. Ker je bila srajca sive barve, nisem mogel razločiti, ali sem spraval umazanost ven ali ne. Pa gotovo sem jo, saj sem jo dobro nazačfal in dobro pretural na hloodu.

Na enak način operem še drugo srajco, par rdečih robecev in brisačo. Brisača bi morala biti po naravi bela, pa se ta barva po pranju ni pokazala, kar sem pripisoval temu, ker je bila še mokra. "Bo že postala bela, kadar bo suha," sem modroval in se spravil nad spodnje perilo. To sem hotel pa še posebno očistiti, da bo lepo čisto za slučaj, če se srečamo s kakim medvedom in sem posebno udrihal z njim po hloodu. Pa menda nisem dovolj držal in mi je pri zamahu zletelo iz rok in plusnilo v jezero precej daleč od brega. "Pa je vodica široka, in ne morem do nje," sem zapel, ko sem videl, kako se je spodnja obleka potopila v jezero. Toliko pa tudi ni bilo vredno, da bi se potapljal v jezersko globino za njim. Pa naj ribe gnezdiijo v njem! Se bom že kako izgovoril doma pri Johani.

Drugo perilo pa nsem tlo-mov in ga lepo obesim na vrvi v kuhinji, ves vesel, da sem izvršil tako važno delo in da sem se zopet nekaj novega navadil. V sili zna človek vse.

Kakor sem že omenil, je bil prihodnji teden odločen, da gremo v hribe na moose in srnjake. Ker je bil to naš zadnji teden bivanja tukaj, se bo treba požuriti, če hočemo kaj ustreliti. Joe nam je rekel, da ve za kraj, kjer ni bila letos še živa duša in če tam ne bomo dobili moosa, naj ne pridemo nikdar več v te kraje. Domenili smo se, da odrinemo v četrtek zjutraj, ostanemo tam čez noč, v petek zvečer se pa vrnemo nazaj, v soboto pa spet običajno belo srajco in denemo kravato za vrat in se vrnemo zopet k vsakdanjemu opravilu.

Vsedel sem se zunaj pred kolibo (menda hočete reči: hotel? Op. stavca), na lesen hodnik, udarjal s petami skupaj in premišljeval, kako počasi teko ure in dnevi doma in kako brzi tukaj čas mimo tebe. Skoro sem zavil doma čine, ki žive sicer skromno življenje, pa nimajo nobene skrbi, žive iz dneva v dan, hodijo s puško na rami po temnem gozdu, poslušajo žgole-

nje ptičev in zasledujejo divjačino. Sveži zrak jim da čvrste mišice in gibčno telo in visoko starost učakajo. Toda na svetu je že tako, da ima vsak določen svoj smoter, svoje boje in način, kako si služi svoj kruh, zase in za svojo družino. Vskak dan je potreben in vezan drug na drugega, kot sklepi pri verigi. Če eden odjenja, pa ni veriga za rabo. . .

Ampak če bi mi bila dana prilika, da bi lahko ostal vse svoje nadaljne življenje v teh gozdovih, pa ne vem, če bi se privadil. Res je, da človeku dobro de, če za nekaj dni zapusti hrupno drvenje v mestu in se umakne v tihi gozd, posebno če je človek krojen na kmetih, pa se mu nazadnje tudi ta sveta gozdna tišina vsede na srce in začne pogrešati drdranje ulične železnice, klic avtomobilskih rogov in pozdrav prijatelja na cesti. In borba za obstanek, za vsakdanji kruh nam nalaga dolžnosti, katerih se ne moremo izogniti, če hočemo biti vreden član človeške družbe.

Spomnil sem se na mojo kolono, v katero nisem že toliko časa nič zapisal in kar dolčas mi je postalo. Bog ve, če jo kaj pogrešajo, ali so morda veseli, da je ni? Pogrešal sem časopisja, saj nisimo bili nobene dnevnice kar smo šli iz Clevelanda. Ali je Cleveland še na istem mestu, ali Rožnik še stoji tam, kjer sem ga pustil itd.

Postalo mi je strašno dolgčas in da si preženem monotonost nedeljskega popoldneva, s e m vstal in šel čistiti puške. Vzel sem narazen svojo lovsko dvocevko in karabinko in ju lepo očistil in zopet namazal. Prešel sem patrone in zalogo cigaret in ugotovil, da imam Camels še za en teden. Potem bo treba udariti pa po kanadskih, ki niso tako dobre, pa samo da kade. Na sekul sem nato nekaj drv za večerjo in drugi dan za zajtrk, potem pa nisem mogel dobiti nobenega drugega opravila, s e m šel pa zbrat Franka s postelje, da mi bo delal kratak čas. Po dolgem prerakanju sem mu dokazal, da je "pusto človeku samemu biti" in če sva dva, vsaj lahko pričrka in je krajši čas. Dokazal sem mu nujnost njegove navzočnosti v moji družbi in se je toliko podal, da je vstal in sva se napotila po gozdni poti na izprehod. Najin pogovor se je sukaj največ o naši zalogi piva in žalostnega srca sva ugotovila, da ga imamo samo še par steklenic. Upala sva, da ga bo morda doktor pripeljal seboj par steklenic iz vasi, kamor se je peljal k maši. Toda ko se proti večeru vrneva nazaj, sva spoznala, da doktor ni ves dan mislil na naju in ni pripeljal ničesar seboj.

Skuhali smo si večerjo in začeli metati karte, ko pride Joe in pove, da bodo okoliški farmerji priredili v pondeljek večer ples v občinski šoli. Čisti dobiček je namenjen za vzdrževanje šole. Je sicer šola v Otter vasi, toda ta je oddaljena a 25 milj, zato so si postavili okoliški farmerji in drugi, ki imajo svoje kolibe tukaj okrog, malo leseno šolo, kjer neko dekle poučuje otroke. Učiteljci plačujejo \$40 mesečno in to morajo sami spraviti skupaj, ker jim država ne pomaga ničesar. Res da se vrši pouk komaj nekaj mesecev, od maja do konca septembra, ker pozimi otroci radi velikega snega ne morejo v šolo, toda tudi za ta čas težko spravijo učiteljsko plačo skupaj.

Zato pa prirede sempatja kak ples, da pride nekaj denarja v blagajno. Ker nisimo hoteli biti umazani, smo obljubili, da gremo tudi mi in se oddolžimo po svoji moči.

(Pride še)

T. C. Bridges—Ant. Anžič

NA POMOČ!

Novela
Grazia Deledda

"Od tega bo gotovo dobil uroke," reče Greg. "Fuj!" dostavi in se zgrozi. "Ali si že kdaj videl tako grozno golazen? Mislim, da bi lahko pogoltnila celega vola. Pravkar mi je prišlo na misel, kaj bi hotel dati muzej za take primerek!"

"Natančno isto sem tudi jaz mislil. Greg," pravi njegov oče z resničnim obžalovanjem. "Vzeti pa ne moremo seboj ničesar, niti glave!" Nato pa se naenkrat nasmehne in dostavi: "Videti je popolnoma kakor da je živa. Zelo verjetno se mi zdi, da bo prijatelj Gadsden potrosil nad njo nemalo streliva. Zdaj pa naprej!"

Radi so odrili dalje in ko so kake tri milje daleč vztrajno veslali, so se začeli od velikega barja poslavljati. Prav tedaj pa se iz meglene razdalje šibko razlegne pok! pok! Sam se poredno nasmehne in pravi: "To je Gadsden." Profesor pa je postal resen in rekel: "Precej nas je dohitel! Ima pač vesel več kot mi."

Močvarna goščava je ostala za njimi, zopet so zavozili v bolj široko strugo in na obeh straneh jih je spremljala prosta prerija. Solnce je pripekalo, vendar pa je veter kodral rečno gladino. Sam vstane in začne razvijati zavoj, ki je bil na dnu čolna.

"Kaj pa je to?" vpraša profesor.

"Jadro, gospod," odvrne Sam. "Jadro od mojega čolna. Računil sem na to, da ga bom morda utegnil razpeti. Prihranil nam bom nekaj veslanja."

Profesor se zasmehje in vzkligne: "Kako je dobro, da imamo mornarja s seboj! Meni to ne bi nikoli prišlo na misel."

54. Strašno potovanje

Sam je imel prav, kajti njegovo jadro jim je prihranilo marsikako uro napornega veslanja in kar je bilo še več vredno: pomagalo jim je ostati vedno pred Gadsdenom! Naslednji teden se je družba prepričala, da je Gadsden dognal, koga ima pred seboj in storil je vse, da jih dohiti. Ker je imel močnejšo skupino, je imel več mož pri veslih in so lahko dalje delali. Greg je dvakrat ponoči splezal na visoko drevo in zagledal Gadsdenov taborni ogenj le nekaj milj oddaljen, pa vselej je naslednji dan pihal ugoden veter in tako je mogla družba v drevesnem čolnu zopet prehitovati.

Koncem tedna so Gadsdena popolnoma izgubili izpred oči in so ves naslednji teden dobro potovali. Seveda so pa marsikaj doživeli. Nekoč je ogromen krodil napadel čoln in ga skoraj prevrnil, drugič so imeli majhen potres in je zato del obrežja treščil v vodo ter dvignil tolikšne valove, da bi kmalu čoln zagrnili. Splošno pa so napredovali dobro in petnajsti dan svojega večnega potovanja so izračunali, da so svojega tekmeča prehiteli za cel dan potovanja ali pa morda celo za dva.

"Smo pa tega tudi potrebni," jim reče profesor, "kajti zdaj bomo morali zaviti na zahod in po nekem pritoku navzgor. Tc pa se pravi, da bomo morali veslati proti toku in tudi ne verjamem, da bi nam veter kaj pomagal."

Osemnajstega dne so prišli do pritoka Kaske in so zavili po njem navzgor.

"Očka, kako daleč bomo mogli potovati po reki?" vpraša Greg.

"Ne vem. Te reke namreč še nihče ni raziskal, ali vsaj ne zmeril. Vem samo to, da prihaja iz velike planote Serado Rencada, ki loči to dolino od glavne toka reke šingu. Zato se bomo, ne bo dolgo, pa bomo nale-

teli na brzice, ki nas bodo hudo zadrževale."

Profesor je bil dober prerok, kajti le nekaj dni so veslali proti krepkemu toku, tu pa pridejo do prve brzice in morali so vso prtijago prenašati, seveda tudi kangle bencina, čoln pa so potegnili navkreber z vrvmi. Naslednji dan so imeli kar dve brzici, obe dolgi, še više nad njima pa je bil tok tako uren, da so se komaj še pomikali. Prevozili so samo eno miljo na uro in so bili popolnoma izdelani, ko so se utaborili.

"Očka, jaz pa pravim," reče Greg, ko so sedeli pri večerji, "tako ne bomo prišli nikamor. Pustimo čoln in potujmo rajši peš."

Profesor se obrne k Samu ni ga vpraša: "Kaj pa ti praviš?" "Jaz pa pravim, da se držimo vode, dokler je je kaj," odvrne Sam brez ovinkov. "Mislim, da bodo kangle z bencinom bolje potovale v čolnu kakor pa na naših plečih."

"In jaz se s teboj popolnoma strinjam," de profesor. Tako so se torej držali reke še tri dni, nazadnje pa se je končala kot gosti hudournik, ki ni bil niti toliko globok, da bi mogel nositi čoln. Ni jim torej preostalo drugega kot čoln skriti in hoditi peš.

Ni pa bila igrača, ko so morali plezati iz grape ven; ko pa so vendarle prišli na plano, so zagledali pred seboj pokrajino z okroglimi griči in globokimi dolinami, ki so jih pokrivali gosti lesovi. Po vrhovi se je dalo še kar dobro hoditi, po dolinah pa je bilo strašno. Drevesa so bila prepletana z grmičasto vrvmi, neke vrste plezalko in večkrat so si morali pot izsekati s sekirami. Vročina v teh grapah je bila neznosna in ne vem kolikokrat so že mislili, da se bodo morali zgruditi pod težkimi tovari, ki so jih nosili.

Tretji dan potem, ko so se od reke poslovili, so morali taboriti v temnem gozdu. Zajel jih je namreč mrak, še preden so mogli priti na vzvišen svet. Lov je bil slab in tako za večerjo niso imeli drugega kot nekaj papig, ki jih je ustrelil profesor. Jedli so molče, šele Greg se prvi oglašil:

"Očka, koliko časa bomo morali še tako garati?"

Profesor skomigne z rameni: "Ne morem natančno povedati, skoro gotovo pa 120 do 150 milj poti."

Greg vzdihne. "In prehodi-mo na dan samo deset do petnajst milj! Očka, še misliti ni, da bi vzdržali, ako bomo morali nositi te nesrečne kangle bencina. Ali se ne bi dala stvar kako drugače napraviti?"

"Kako misliš, Greg?"

"Ali ne bi mogli dobiti kakih nosačev? Ali niso morda v bližini Indijanci ali pa —"

"O, Indijancev dosti," se naenkrat nekdo oglašuje z rezkim, visokim glasom, da so se kar zdrznili.

55. Mrakovidci

Gregu se prvemu posreči, da pride zopet do sape, ko vpraša: "Ali je nekdo govoril, ali se mi je sanjalo?"

"Tudi jaz sem slišal," reče Jim.

"Seveda ste slišali," se zopet nekdo oglašuje. "Zakaj bi pa ne bili?" In tu stopi izza nekega drevesa strašno čudna postava. Bil je visok, suh možak, čigar obraz je bil nekoč morda bel, sedaj pa ožgan od podnebnja in tako gosto poraščen, da ga je bilo komaj kaj videti razen para drznih, sivih oči in ostrega, rjavega nosu. Obleden je bil v razcapane ostanke križastih hlač in bombažasto srajco. Ni pa imel ne čevljev, ne nogavic, ne klobuka in lasje so mu bili skoraj en čevljev dolgi.

"Kdo pa ste?" je vprašal profesor hripavo.

"Ime mi je Andrew Milliken," odvrne tujec. "Doma pa sem iz Bostona, gospod."

"Ste pa precej daleč od doma," pravi profesor. "Kako ste pa vendar zašli semkaj?"

"Tudi meni se tako zdi," odvrne Milliken. "Precej dalje, kakor bi si želel. Ste vi Anglež?" "Da," odgovori profesor. "Kako pa ste vendar zašli semkaj?" "Po zraku, gospod. To je tudi edina varna pot, če hočeš potovati po domovini Mrakovcev. In o tem se boste lahko sami prepričali, preden boste malo starejši."

"Ne razumem vas," pravi profesor.

"Gospod, to je vendar jasno ali pa bi vi ne bili zdaj tukaj. Pravim, takoj naložite še kaj na ta vaš ogenj!"

V njegovem glasu je bila neka tako odločna zapoved, da so Jim, Sam in Greg vsi naenkrat planili pokonci in ubogali. Nasekali so veliko lesa in ko so ga vrgli na grmado, so plameni šviglni kvišku in pošastno ožarjali gozdno okolico.

"Zdaj bo bolje," reče Milliken. "Ti ljudje ne marajo luči, ti Mrakovci. Ker pa me baš zdaj zasledujejo, bo najboljšo, če pripravite svoje puške, preden vam se kaj povem."

"To se pa sliši prav zabavno," zamrmra Greg.

"Ne, gospod," reče Milliken, "prav nič zabavnega ni: ne ta zadeva ne ti lesovi in ne ljudstvo, ki v njih živi!"

"Pripovedujte nam, Mr. Milliken!" reče profesor.

"Saj ni kaj prida praviti. Jaz sem iskalec kavčuka pa sva z mojim tovarišem Bertom Wardenom prodirala po reki Xingu navzgor in mislim, da sva prišla tako daleč ko nihče pred nama. Nato pa sva slišala praviti, da se v hribih dobivajo diamanti, zato sem najel dva mestica in šel iskat. V teh gozdovih pa smo pošteno zašli in prikravali naravnost v deželo Mrakovidcev, ne da bi za to vedeli. Neko noč so nas obkolili, ubili moja tovariša s kopji, mene pa vjeli. Bil sem pri njih tri mesece, če prav vem. Vedno sem prežal na priliko, da bi jim ušel in včeraj se mi je ponudila. A ti ljudje imajo nosove kot psi in te zasledujejo lahko z vohom in tako sem vedel, da bo slabo, ako bi hodil po tleh. Zato sem takoj zlezal na drevo in ker sem bil sedem let kot ladijski deček na morju, sem lahko potoval z drevesa na drevo noter do noči. Nato pa sem zagledal vaš ogenj in prišel k vam kakor mačka, ki je zavohala meso. Ker pa govorim baš o mesu, bi vam bil hvaležen, ako bi mi ga dali za ena usta."

(Dalje prihodnjic.)

Igralci Pasjona v Nemčiji imajo dobiček
Oberammergau, Nemčija, 15. novembra. Igralci, ki so tukaj letos sodelovali pri igri "Pasjon" so lahko zadovoljni. Preostanek je veliko večji, kot se je pričakovalo. Posamezni igralci so dobili od \$2000 do \$350.00 za svoje nastope. Vsak otrok, ki je bil na odru je dobil \$75.00.

Anglija postane navadni dominion
London, 15. novembra. Tu je bila pravkar zaključena cesarska konferenca, katere so se udeležili delegati vseh dominionov oziroma angleških pokrajin. Konferenca je sklenila, da od leta 1931 naprej Anglija ne bo več "kraljevinna Anglija" pač angleški dominion, na ta način kot je Kanada ali Avstralija.

MALI OGLASI

Pohištvo naprodaj
za tri sobe. Istotam se dobi tudi rent. Pohištvo je skoro novo in se poceni proda radi odhoda v staro domovino. Proda se tudi Chevrolet coupe, 1929 modela. 6710 Bliss Ave., zgorej. (274)

Stanovanje
obstoječe iz petih sob, kopališča, kleti za pranje, fireplace, v zidani hiši, se da v najem. Vpraša se na 1010 E. 70th St. (272)

Odda se
čedna, prijazna soba fantu. Vprašajte na 1171 E. 61st St. (274)

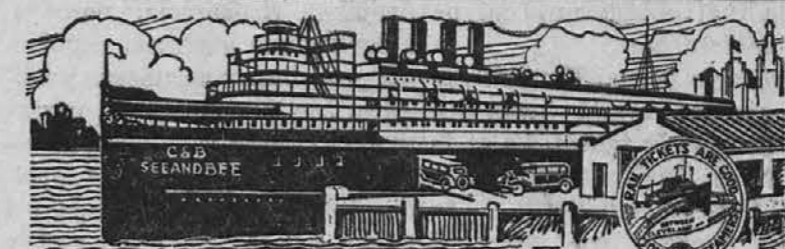
Dvojno stanovanje
se da v najem, vsako po tri sobe, vse ugodnosti. Jako pripravnost za malo družino. Vpraša se na 6124 Glass Ave., v pekariji. (272)

Hiša v najem
sama za sebe, 6 sob, vse moderno, garaža, zraven Slovenskega Delavskega Doma na Waterloo Rd. Hiša se nahaja na 15307 Shiloh Rd., vpraša se na 6506 St. Clair Ave., zadaj. (273)

Fantje
se sprejmejo na stanovanje in hrano. 15508 Daniel Ave. (272)

Dvoje stanovanj
po štiri sobe vsako, se da v najem. Podstrešje, klet in pralnica. Oba stanovanja sta zgoraj. Dobi se tudi soba za par deklet. 1000 E. 64th St. (271)

Candy store
naprodaj. Proda se radi odhoda v stari kraj. Naslov izveste v uradu tega časopisa. (271)

TRAVEL VIA LAKE ERIE
to Niagara Falls, Eastern and Canadian Points

LET THE C & B LINE be your host for a delightful, refreshing night's trip between Cleveland and Buffalo or to Pt. Stanley, Can. Travel while you sleep. Avoid miles and miles of congested roadways via these short routes to Canada and the East. Every comfort and courtesy of a modern hotel await you. Autos carried.

Cleveland—Buffalo Division
Steamers each way, every night, leaving at 9:00 p. m., arriving at 7:30 a. m. (E. S. T.) April 15th to November 15th. Fare, \$5.00 one way; \$8.50 Round Trip. Auto Rate \$6.50 up.

Cleveland—Port Stanley, Canadian Division
Steamer leaves Cleveland midnight, arriving Port Stanley 6:00 a. m. Returning, leaves there at 3:30 p. m., arriving Cleveland 9:30 p. m. June 6th to September 6th. Fare \$3.00 one way; \$5.00 round trip. Auto Rate \$4.50 ad up.

Write for free folder and Auto Map. Ask for details on C & B Line Transits, Circle and All Eastern Ports, also 1930 Cruise de Lakes to Chicago via Sault Ste. Marie.

THE CLEVELAND AND BUFFALO TRANSIT COMPANY
9. 9th Street Pier Cleveland, O.

SAVE A DAY THE C & B WAY

Delo ali pocitek = vaš telefon vam pomaga dobiti...

NEKATERI ljudje iščejo delo. Mnogo jih je, ki ga dobe po telefonu, da vprašajo zanj, ali da puste svojo številko kjer so klicali.

Drugi, posebno ženske, ki gospodarijo doma, rabi-jo telefon za odpočitek. Telefon vam služi vsak dan 24 ur. Rabite ga, da naročite

grocerijo ali okrepcila, pokličete krojača, ali da opravite druge važne stvari. V trenutku vam opravi delo, ki bi vas sicer vzelo mnogo minut in mnogo truda, če bi ga hoteli opraviti osebno. V sili je neprekosljiv.

VSE je udobno pri rokah, če imate telefon. Rabite ga večkrat.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Rabite vaš telefon.

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljščine prevajal
DR. RUDOLF MOLE

Za Kmitica je postajal vsak hip bolj ponižen, čim bolj se je v njem oglašala pokorščina proti bivšemu poveljniku, bojazen, a morda tudi občudovanje ali pa tudi naklonjenost.

Kmitic je poznal Kemliča dobro, saj so oče in oba sinova služili pod njim še takrat, ko se je boril v Beli Rusiji na lastno pest proti Hovanskemu. Bili so to junaški možje, a prav tako tudi okrutni. Sin Kozma je bil nekaj časa zastavonoša v Kmitičevem krdu, a se je kmalu odrekel tej častni službi, ker ga je ovirala v plenu. Med sleparji in pretepači, iz kakršnih je bila sestavljena Kmitičeva družba, ki so podnevi zapijali in zapravljali to, kar so ponoči ugrabili sovražniku, so se Kemliči odlikovali z veliko sebičnostjo. Kopicili so marljivo plen in se skrivali po gozdovih. Plenili so posebno grabežljivo konje, ki so jih pozneje prodajali po dvorih in trgih. Oče se ni boril slabše od sinov, toda po vsaki bitvi jim je grabil najboljše del plena, se pri tem pritoževal in kričal, da mu delajo krivico, grozeč z očetovskim prokletstvom, stokajoč in očitajoč. Sinova sta se sicer jezila nanj; ker sta bila pa dokaj neumna po naravi, sta se pustila pestiti. Toda nazvlic prepričani so stali v bitki trdno drug za drugim, ne štedec krvi. Tovariši jih niso imeli radi, toda bali so se jih splošno, zakaj v dvobojih so bili strašni. Celc oficirji so se jih izogibali. Edino Kmitic je vzbujal v njih nepopisen strah, a po Kmiticu gošpod Raniček, pred katerim so trepetali, če so se mu v sridu pokazale rdeče lise na obrazu. Spoštovali so tudi njihov visoki rod, zakaj Kmitic so že od nekaj gospodovali na Oršanskem, v Raničnem pa se je pretakala senatorska kri.

Med krdelom se je govorilo, da so si nabrali velikih zakladov, a nihče ni dobro vedel, če je v tem kaj resnice. Nekega dne jih je Kmitic odposlal z nekoliko ljudmi in čredo vpljenih konj — in od takrat so izginili. Kmitic je mislil, da so padli, vojaki pa so govorili, da so ušli s konji, zakaj to je bila za njih prevelika izkušnja. Sedaj pa, ko jih je Kmitic zagledal zdrave, ko so rezgetali v kolnici poleg kočice nekakšni konji, in sta se starčeva radost in ponižnost mešali z nemirnostjo, je uvidel Andrej, da so imeli vojaki prav.

Ko so torej stopili v kočico, je sedel na ležišče, se oprl ob bok ter začel naravnost gledati starcu v oči; potem je vprašal: "Kemlič, kje so moji konji?" "O Jezus! O sladki Jezus!" je zastokal starec, "Zoltarenkovi ljudje so nas vlovili, pobili, ranili, razpodeli, gnali nas šestnajst milj daleč, da smo jedva odnesli goljo življenje. O najsvetejša Mati! In potem nismo mogli najti več vaše milosti, a tudi ne krdela. Pregnali so nas celo v te gozdove, v to revščino in glad, v to kočico, v to močvirje... Hvala Bogu, da vaša milost živi in je zdrava, dasi, kakor vidim, ranjena. Morda bi pogledal in položil zdravilnih zelišč. In ta moja dva sinova sta šla odvalit klade in sta izginila. Kaj neki delata tam, ta lopova? Pripravljena sta celo sneti še vrata in se polastiti medicine. Tu sta glad in revščina — pa nič drugega! Hranimo se z gobami, toda za vašo milost se že najde kaj pijače in prigrizka... One konje tam so nam ukradli, pograbili... Pa kaj bi govorili! In radi njih smo izgubili službo pri vaši milosti; ni koščka kruha za starost, če se nas vaša milost ne usmili in nas zopet ne sprejme v službo."

"Morda se tudi to zgodi," je odgovoril Kmitic.

V tem hipu sta vstopila oba sinova: Kozma in Damijan, dvojčka, visokorasa, nerodna, z ogromnima glavama, popolnoma poraslima z neizmerno gostimi in ščetinastimi lasmi, neravnimi, strlečimi okoli ušes, tvorečimi neverjetne kuštre na črepini. Vstopila sta in obstala pri vratih, ker se nista upala sestiti v navzočnosti gospoda Kmitica.

Damijan je rekel: "Klade so odvaljene." "Dobro," je rekel stari Kemlič, "pojdem po med."

Tu je pogledal pomenljivo oba sina.

"One konje tam so pograbili Zoltarenkovi ljudje," je rekel s poudarkom. In zapustil je sobo. Kmitic je ogledoval oba orjaka, stoječa pri vratih kakor izklesana iz štorov, in naenkrat vprašal:

"Kaj delate sedaj?"

"Konje plenimo?" sta obenem odgovorila dvojčka.

"Komu?"

"Komur pride."

"A največ?"

"Zoltarenkovim."

"Dobro, sovražnikom jemati je dovoljeno, če pa jih kradete svojim, tedaj ste razbojnik, ne šlahta. Kaj delate s temi konji?"

"Oče jih prodaja v Prusiji."

"Ali se vam je posrečilo jih ukrasti tudi švedom? Zakaj nedaleč od tod so švedski oddelki? Ali ste napadali švede?"

"Smo."

"Torej ste napadali posameznike, ali pa majhne čete? In če so se branili, kaj ste storili potem?"

"Pobijali smo jih."

"Aha! Pobijali! Torej imate svoj račun pri Zoltarenkovih in pri švedih in bi gotovo ne prišli na suho, če bi jim padli v roke?"

Kozma in Damijan sta molčala.

"Nevaren posel opravljate in ste godnejši za razbojnika nego za šlahto... Brez dvoma vas teže še kake obsodbe iz prejšnjih časov?"

"Čemu ne?" sta odgovorila Kozma in Damijan.

"Tako sem mislil tudi jaz. Odkod ste?"

"Mi smo domači."

"Kje je bil oče poprej?"

"V Borovičku."

"Ali je bila vas njegova?"

"Skupna s Kopistinskim."

"Kaj se je zgodilo z njim?"

"Ubili smo ga."

"In ste morali zbežati pred pravico. Prede vam, Kemlič, in na vejah dokončate! Rabelj vam bo svetil, ni mogoče drugače."

Vtem so zaškripale duri in vstopil je starec z vrčem medicine in dvema čašama. Vstopivši je pogledal nemirno oba sinova in gospoda Kmitica, potem pa je rekel:

"Pojdita in zavalita jama!"

Dvojčka sta takoj odšla, oče pa je takoj nalil medicine v eno čašo, drugo pa je pustil prazno, čakajoč, se mu bo dovolil Kmitic piti z njim.

Toda Kmitic sam ni mogel piti, saj je tudi govoril težko, ker mu je rana delala težkoče. Starec je to opazil in rekel:

"Ne gre medica na rano, razen če bi jo bilo mogoče zaliti, da bi prej izginila. Dovolite mi, da pogledam in prevezem rano, ker ne znam slabše od ranocelnika."

Kmitic je bil zadovoljen, zato je odstranil Kemlič obvezo in začel pazljivo ogledovati.

"Koža je poškodovana, a nič ne de! Krogla je šla po vrhu in je zato povzročila oteklino."

"Saj radi tega me tudi ovira."

"No, v dveh dneh izgine vse. Mati najsvetejša! Moral je ne-

kdo zelo blizu streljati na vašo milost."

"Po čem pa spoznaš?"

"Ker se ves prah ni utegnil užgati in so zrnca običajla kakor črne pikice pod kožo. To bo vaši milosti že ostalo. Sedaj mi je treba samo položiti na rano kruh s pajčevino. Nekdo je streljal zelo od blizu, dobro se da ni ubil vaše milosti."

"Ni mi bilo še usojeno. Zgneti kruh s pajčevino, gospod Kemlič, in položiti čimprej, ker imam nekaj govoriti s teboj, a me bole željasti."

Starec je pogledal sumljivo na polkovnika, ker v srcu je vstal zopet strah, da bi se ta razgovor ne tikal zopet konj, ki so jih baje Kozaki ugrabili, vendar se je takoj zasulak: najprej je zgnetel namočenega kruha, a ker pajčevine ni manjkalo v koči, je takoj obvezal Kmitica.

"Sedaj mi je dobro," je rekel gospod Andrej, "sedi, gospod Kemlič!"

"Po vašem povelju, gospod polkovnik," je odgovoril starec, sedel na rob klopi in obrnil nemirno svojo sivo, ščetinasto glavo proti Kmiticu.

Kmitic pa je, mesto da bi izpraševal ali se razgovarjal, podprl svojo glavo z roko in se globoko zamislil. Potem je vstal in začel hoditi po sobi; tuptam se je ustavil pred Kemličem in zrl nanj z razmišljenim pogledom, očividno je nekaj premišljeval in se boril s svojimi mislimi. Medtem pa je minilo skoraj pol ure, stari je postajal čimdalje bolj nemiren.

Naenkrat se je Kmitic ustavil pred njim.

"Gospod Kemlič," je rekel, "kje stoji najbliže oni prapori, ki so se spuntali proti knezu vojvodi vilenskemu?"

Stari je začel sumljivo mežikati z očmi.

"Ali hoče vaša milost iti k njim?"

"Jaz te ne prosim, da bi vprašal, nego da bi odgovarjal."

"Pravijo, da je nastanjen v ščučinu en prapor, in sicer oni, ki je zadnji prihajal tod iz žmudže."

"Kdo je to pravil?"

"Sami ljudje izpod prapora."

"Kdo ga je vodil?"

"Gospod Volodijovski."

"Torej dobro. Pokličite mi Soroko!"

Starec je šel ven in se je čez nekaj časa vrnil s stražmojstrom.

"Ali so se listi našli?" je vprašal Kmitic.

"Ni jih, gospod polkovnik?" je odgovoril Soroka.

Kmitic je tlesnil s prsti.

"Ej nesreča nad nesrečo! Lahko greš, Soroka. Da ste izgubili te liste, bi zaslužili, da vi site. Lahko greš! Gospod Kemlič, ali imaš kakšno pisalno orodje?"

"Morda se kaj najde," je odgovoril stari.

"Da bi bila le pola papirja in pero."

Starec je izginil skozi vrata v čumnat, ki je bila očividno skladišče vsakovrstnih ropotij, a je iskal dolgo časa. Kmitic je medtem hodil po izbi in se razgovarjal sam s seboj.

"Če imam liste, ali ne" je govoril, "hetman itak ne ve, če so izginili, in se bo bal, da bi jih ne obelodanil. Imam ga v rokah... Zvijajca za zvičajčo! Zagrozim mu, da jih pošljem viteškemu vojvodi. Da! Pri Bogu je nada,

da se prestraši tega."

Daljšje razmišljanje mu je pretrgal stari Kemlič, kateri je zapustil sobo in rekel:

"Papirja sem našel tri liste, toda ni tinte ne peres."

"Peres ni? Ali ni nobene ptice v gozdu? Treba bo katero ustreliti z rušnico."

"Nad kolnico je pribit jastrebov."

"Idi ter prinesi njegovo kriolo!"

Kemlič se je oddaljil čimprej, zakaj iz Kmitičevega glasu je odmevala nestrpnost in nekak mrzlica. Čez nekaj časa se je vrnil z jastrebjem kriolo.

"Že gre!" je rekel ter pogledal proti luči, "toda laže je rezati ljudem glave nego peresa! Sedaj pa je treba še črniti."

Po teh besedah si je zavihal rokav, se globoko zabodel v roko ter pomočil pero v svojo kri.

"Pojdi ven, gospod Kemlič!" je rekel, "ter me pusti samega!"

Starec je šel iz sobe, gospod Andrej pa je začel takoj pisati:

"Odpovedujem službo Vaši knežji milosti, ker nočem dlje služiti izdajalcem in odpadnikom domovine. A da sem na razpelo prisegel, da ne zapustim Vaše knežje milosti, radi tega me Bog ne bo pogubil — tudi če bi se pogubil, trajši gorjim za svoj lastni greh, negoli za javno in premišljeno izdajo domovine in kralja. Knežja milost me je vodila za nos, da sem bil kakor slep meč v tvojih rokah, pripravljen prelivati kri lastnih bratov. Torej pozivam Vašo knežjo milost na božjo sodbo, da se razsodi, na čigavi strani je bila izdaja, a na čigavi je čista volja. Če se kdaj srečava, takrat bom vendarle, dasi ste mogočni in lahko ne le zasebnega človeka, temveč tudi celo ljudovlado vpičite na smrt, a je v moji roki le sablja, zahteval svoje pravice in preganjal Vašo knežjo milost, k čemer mi bosta dajala moči moja žalost in moje notranje trpljenje. In Vaša knežja milost že dobro ve, da sem izmed onih, ki utegnejo škoditi tudi brez dvornih praporov, brez gradov in topov. Dokler bom dihal, se bom trudil maščevati se nad vama, da ne moreta biti gotova niti ure niti dneva. To je tako gotovo, kakor je gotovo to moja lastna kri, ki pišem z njo. Imam pisma Vaše knežje milosti, katera lahko pogube Vašo knežjo milost ne le pri kralju poljskem, temveč tudi pri švedih, ker je v njih očitna izdaja ljudovlade, kakor tudi to, da ste pripravljene zapustiti tudi švede, če bi se jim kje izpodtaknilo. Pa da ste dvakrat mogočnejši, je vaša poguba v mojih rokah, zakaj podpisom in pečatom mora vsakdo verjeti. Torej predlagam Vaši knežji milosti sledeče: če bi se le en las skrivil onim, ki jih ljubim, a so ostali v Kejdanah, odpošljem ta pisma in dokazila knezu Sapiehi, napravim prepise in jih razpošljem po vsej deželi. Lahko volite: po vojni, ko nastane v ljudovladi mir, mi od daste vi Bileviča, jaz pa pisma, če bi pa slišal kako slabo novice, jih takoj pokaže gospod Sapieha Pontusu. Vaša knežja milost si želi krone, samo ne vem, če jo bo mogoče kam postaviti, če odpade glava vsled poljske ali švedske sekire. Zdi se mi, da bo bo-

lj, da menjava, sicer pa se tudi potem ne bom nehal maščevati, toda potem bom razpravljaj vso stvar privatno. Priporočil bi Vašo knežjo milost Bogu, če ne bi sami stavili vražjo pomoč nad božjo. — Kmitic.

P. S. Vojske zaveznikov Vaša knežja milost ne bo zastrepila, ker se bodo našli taki, ki bodo zapustili vražjo službo in se posvetili božji ter jih svarili, da ne pijejo piva ne v Orlu in ne v Zabludovu."

Tu je skočil Kmitic pokoncu in začel hoditi po izbi. Lice mu je gorelo, ker ga je lastni list kakor ogenj razgrel. To pismo je bila nekaka vojna napoved Radzivilom, vsaj je Kmitic čutil v sebi neko nadnaravno moč in je bil pripravljen še v tem hipu se postaviti oko v oko temu mogočnemu rodu, pred katerim se je tresla vsa dežela. On, preprost šlahič, preprost vitez, on, izobčenec, preganjan od pravice, on, ki ni pričakoval od nikoder pomoči, on, ki se je sprl z vsemi tako, da so ga povsod smatrali za sovražnika, on, ki je bil pred kratkim premagan, je čutil sedaj v sebi tako moč, da je videl s preroškim očesom ponižanje knezov Boguslava in Januša in svojo zmagavo. Kako pa bo vodil vojno, kje bo našel zaveznikov, kako bo zmagal, ni vedel — še več, niti mislil ni na to. Bil je le globoko prepričan, da dela, kar mora delati, da sta z njim pravica in potem Bog. To ga je napajalo z upanjem brez mere in meje. Storilo se mu je tudi v duši znatno laže. Odpirale so se pred njim nekake nove pokrajine. Treba je le sestiti na konja ter jezdit tja in takoj dospe do časti, slave in Olenke.

"Saj ji niti en las ne pade z glave," si je ponavljal z nekako mrzlično radostjo, "pisma jo ubranijo... Hetman jo bo varoval kakor lastno oko... kakor bi jo čuval jaz sam! No, dobro sem jo pogodil! Dasi sem ne-

znatno bitje, se vendar zboje mojega žela."

Naenkrat mu je šinila taka misel v glavo:

"Kaj, če bi ji pisal? Poslanec, ki ponese pismo hetmanu, lahko tudi njej izroči tajno pismo. Čemu bi ji ne javil, da se je sprl z Radzivilom in da si gre iskat druge službe?"

Ta misel ga je takoj zadela v srec. Pičil se je nanovo v roko, namočil pero in začel pisati:

"Olenka, nisem več Radzivilov,

ker sem vendar enkrat izpregledal... Toda naenkrat je prenehel — trenutek premislil, potem pa rekel sam sebi:

"Naj pričajo od sedaj dalje dejanja, a ne besede o meni; ne bom pisal."

In raztrgal je papir.

Zato pa je napisal na tretjem papirju kratek list Volodijovskemu s sledečimi besedami:

(Dalje prihodnjič.)

VABILO

PLESNO VESELICO

katere priredijo

SKUPNA DRUŠTVA FARE SV. VIDA

V NEDELJO 23. NOVEMBRA 1930

V GRDINOVI DVORANI

SVIRAL BO DOBRO POZNANI JOHN GREBENC
JAZZ JOY BOYS ORKESTER

Vstopnina 50 centov Pričetek ob 7. uri zvečer.

Ker se obeta prav prijazna in domača zabava za stare in mlade, so prijatelji in prijateljice ter splošno občinstvo prav prijazno vabljeni, da se udeležite te veselice. Ves čisti preostanek gre v sklad za novo cerkev sv. Vida.

Pokažite čut usmiljenja!

SKRB ZA OTROKE

SKRB ZA DRUŽINE

Community sklad posluga varje otroke pred sirovostjo, zaničevanjem in zamerjenjem. Agencije so skrbele lansko leto za 11,236 v njih domovih, pri rednikih, zavodih, sirotišnicah in bolnišnicah.

Agencije Community sklada so postregle s živim, obleko in streho 6,257 družinam in pomagale so 28,767 drugim v letu 1929. Slabi časi leta 1930 so dodali tisoče drugih.

Tudi — dom za onemogle — zdravje in postrežba — posamezna odpomoč bolnišnicam in zavodom — gradnja karakterja in državljanstva

Sedaj — kot še nikdar — je

ČAS DA SE DA

Cleveland Community skladu

Novembra 17. do 25.

(Ta oglas je dala Ameriška Domovina)

Naznanilo

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel dobro poznano grocerijo od MR. MARTIN ZUGEL, 1115 Norwood Rd. Skušal bom postreči z najboljšim blagom in točno postrežbo ter po zmernih cenah. Se priporočam stari in novim odjemalcem.

Frank Centa

1115 Norwood Rd.

SLOVENSKA GROCIERIJA